

Sygn. akt III AUa 207/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2013 r. w Szczecinie

sprawy A. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W..

o ustalenie braku podstaw do podwyższenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 10 stycznia 2013 r. sygn. akt VI U 1244/12

- zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i stwierdza, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązująca płatnika składek A. J. Zakład Usługowo - Handlowy w M. w roku składkowym obejmującym okres od dnia 1 kwietnia 2012 roku do dnia 31 marca 2013 roku nie ulega podwyższeniu o 50%,
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W.. na rzecz A. J. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak SSA Urszula Iwanowska

Sygn. akt III AUa 207/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22.10.2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. – Inspektorat w S. podwyższył o 50 % w roku składkowym, obejmującym okres od 01.04.2012 roku do 31.03.2013 roku, stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązujące płatnika A. J., prowadzącego działalność

pod nazwą Zakład Usługowo – Handlowy, ponieważ płatnik zaniżył stopę procentową składki ustalając ją w wysokości 2,0 % zamiast 2,26 % .

W odwołaniu A. J. podniósł, że dane zgłoszone w formularzu ZUS IWA są prawdziwe oraz, że nie było podstaw do ustalenia podwyższonej stawki procentowej na ubezpieczenie wypadkowe, ponieważ nie doszło do nie przekazania danych, jak i przekazania danych nieprawdziwych. Przyczyną błędu było jedynie omyłkowe zastosowanie nieaktualnej tabeli.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, powielając argumentację z zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10.01.2013 roku oddalił odwołanie.

Sąd I Instancji ustalił, że A. J. zajmuje się działalnością gospodarczą polegającą na prowadzeniu zakładu budowlanego. Zatrudnił 15 - 20 pracowników najemnych i w związku z tym otrzymał od organu rentowego do wypełnienia druk ZUS IWA za okres od 1.04.2011 r. do 31.03.2012 r. Ubezpieczony powierzył prowadzenie spraw biura rachunkowemu zgodnie z zawartą umową zlecenia. **Z** przedłożonych dokumentów rozliczeniowych za okres kwiecień - sierpień 2011 r. wynika, że pracownik biura rachunkowego wykazał stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 2,00 % podstawy jej wymiaru.

Jak ustalił Sąd I instancji, dwa miesiące po złożeniu dokumentów za cały okres, ZUS przeprowadził kontrolę i potwierdził, że ubezpieczony prowadzi działalność zaklasyfikowaną według (...) pod numerem (...), w sekcji (...) zaś stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla **tej** sekcji za okres od 1.04.2012 r. do 31.03.2012 r. wynosi 2,26 % podstawy wymiaru. Ubezpieczony twierdził natomiast, że wskazanie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe za kwiecień, maj, czerwiec, lipiec i sierpień **2012** r. **było** omyłką pracownika biura rachunkowego, który wpisał stopę procentową obowiązującą w poprzednim okresie rozliczeniowym.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie i wskazując na treść art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz. U z 2009r., Nr 167, poz. 1322, ze zm.) – zwanej dalej ustawą wypadkową - podniósł, że płatnik mógłby uniknąć zastosowania wobec niego sankcji przewidzianych w art. 34 ustawy wypadkowej gdyby wykazał, że zniżenie stopy procentowej nastąpiło z niezawinionych, niezależnych przyczyn, a taką przyczyną nie jest ustalona w toku postępowania sądowego omyłka, skoro omyłka jest zależna od osoby, która omyliła się. Argument, że był to błąd pracownika biura rachunkowego, które łączyła z płatnikiem umowa zlecenia także nie jest usprawiedliwieniem, gdyż zleceniodawca odpowiada za nienależyte wykonanie zlecenia przez zleceniobiorcę względem osób trzecich.

Sąd pierwszej instancji podniósł, iż fakt nienależytego wykonania zlecenia nie budzi wątpliwości, skoro to z winy zleceniobiorcy zostały przekazane do ZUS nieprawidłowe dane, a po ich zauważeniu, co miało miejsce we wrześniu 2011 r., nie doszło do zgłoszenia korekty.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Apelację od powyższego wyroku złożył ubezpieczony, zarzucając

I. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 34 ust. 1 w zw. z art. 31 ustawy wypadkowej polegające na ich bezpodstawnym zastosowaniu,

II. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.:

1. art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dowolnej ocenie materiału dowodowego, a mianowicie bezpodstawnym uznaniu, że przekazane przez płatnika w druku ZUS IWA dane są danymi nieprawdziwymi w rozumieniu przepisu art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej i bezpodstawne uznanie, iż stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe mieści się wśród danych o których mowa w art. 31 ustawy wypadkowej, co w efekcie doprowadziło do sprzeczności istotnych ustaleń Sądu w tym zakresie z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego,

2. art. 328 § 2 k.p.c., polegające na braku odniesienia się przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do wszystkich zarzutów sprecyzowanych w treści odwołania, a mianowicie faktu, że dane wskazane w formularzu ZUS IWA nie są danymi nieprawdziwymi, oraz, że ww. formularz stanowił pierwszy formularz w ciągu ostatnich trzech lat, a tym samym nie było podstaw do ustalenia stopy procentowej składki przez organ rentowy i w związku z powyższym fakt, iż przekazanie błędnych ww. danych nie mogło spowodować zniżenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, bowiem ustalał je sam płatnik na podstawie tabel,

III. wewnętrzną sprzeczność uzasadnienia zaskarżonego wyroku w zakresie w jakim Sąd I instancji raz stwierdza, iż przekazane przez płatnika dane nie odpowiadają prawdzie, a następnie wskazuje, że dane przekazane organowi rentowemu są danymi nieprawidłowymi, mimo iż w świetle przepisów art. 34 ust. 1 oraz ust. 3 ustawy wypadkowej nie są to określenia tożsame i dotyczą różnych sytuacji faktycznych, jak również implikują różne konsekwencje.

W oparciu o powyższe, apelujący wniósł o **zmianę zaskarżonego wyroku i uchylenie decyzji organu rentowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.**

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze. Pozwany wskazał, że w jego ocenie podniesione przez ubezpieczonego zarzuty są bezpodstawne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego zasługiwała na uwzględnienie i doprowadziła do wydania wyroku reformatoryjnego.

W niniejszej sprawie podstawę zastosowania przez pozwanego organu rentowego wobec ubezpieczonego podwyższonej o 50 % stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe stanowił przepis art. 34 ust. 3 ustawy wypadkowej. Zgodnie z brzmieniem wskazanej regulacji, niewątpliwie podwyższenie stopy procentowej składki za nieprzekazanie danych lub przekazanie nieprawdziwych danych, o których mowa w art. 31 ustawy wypadkowej ma charakter sankcji administracyjnej. Ustawodawca dokonał jednak świadomego rozróżnienia przypadków dla których zastosowanie znajduje ta sankcja tj.:

1/ nieprzekazanie danych lub przekazanie nieprawdziwych danych, prowadzących w następstwie do zniżenia stopy procentowej składki ubezpieczeniowej (art. 34 ust. 1 cyt. ustawy) oraz

2/ nieprawidłowe ustalenie liczby ubezpieczonych lub grupy działalności

(art. 34 ust. 3 ww.).

Omyłkowo Sąd Okręgowy przyjął, że podwyższenie o 50 % stopy procentowej składki wynika z przepisu art. 31 ust. 1 ustawy wypadkowej.

W niniejszej sprawie obowiązek podania przez ubezpieczonego rodzaju działalności według (...), mający wpływ na ustalenie grupy działalności, do której należy płatnik, wynikał z przepisu art. 31 ust. 6 ustawy wypadkowej. Wskazany zaś przez płatnika w informacji ZUS IWA o nr identyfikacyjnym (...) za okres od 1.04.2012r. do 31.03.2013 r. (k. 6 akt ZUS) kod (...) („Roboty związane z budową obiektów inżynierii wodnej”) odpowiada sekcji F. (Budownictwo) w systematyce Polskiej Klasyfikacji Działalności. Należy mieć na uwadze, że właściwą dla danego płatnika stopę procentową składki ustala się natomiast na podstawie tabeli z załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (Dz. U. nr 200, poz. 1692, ze zm.) poprzez odczytanie wysokości stopy procentowej składki odpowiadającej grupie działalności, do której został zaklasyfikowany dany płatnik składek, według właśnie kodu (...) na poziomie sekcji (podsekcji). W związku ze zmianą treści wskazanego załącznika nr 2 poprzez rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (Dz. U. z 2012r., poz. 285) doszło do podwyższenia stopy procentowej dla sekcji F - 42 (Roboty związane z budową obiektów inżynierii wodnej) z dotychczasowych 2 % do 2,26 %, począwszy od 01.04.2012r. Ubezpieczony tymczasem bezspornie dalej przyjmował stopę procentową na poziomie 2 %, podając w ZUS IWA nieodpowiadający tej stopie procentowej rodzaj działalności. Była to zatem informacja nieprawidłowa, lecz nie nieprawdziwa, a nadto pozwany organ rentowy w toku procesu nie wykazał,

aby działanie ubezpieczonego było zamierzone. Należy przy tym zaaprobować pogląd prawny, zgodnie z którym nie ma automatyzmu zastosowania sankcji, o której stanowi omawiany wyżej przepis w każdym przypadku podania nieprawidłowych danych, prowadzących do zaniżenia wysokości należnych składek. Przepisanie odpowiedzialności na podstawie art. 34 ustawy wypadkowej każdorazowo wymaga oceny okoliczności będących przyczyną wadliwości informacji. Wynikająca z niego sankcja będzie więc miała zastosowanie do płatnika, który ponosi winę, nawet w jej najłżejszym stopniu, za przekazanie nieodpowiadających prawdzie danych. Ujawnienie takiego błędu w deklaracji pociąga za sobą obowiązek zapłacenia podwyższonej składki. Nie jest to jednak odpowiedzialność absolutna. Podzielając zapatrywanie Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 16 czerwca 2011 r. (I UK 15/11) odnotować wypada, że „pojęcie danych nieprawidłowych nie jest tożsame z pojęciem danych nieprawdziwych. W tym ostatnim przypadku chodzi o zawinione zachowanie płatnika, ukierunkowane na wprowadzenie organu rentowego w błąd”

i jak dalej wywiedziono, „art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej pozwala na zastosowanie sankcji w nim przewidzianej tylko w przypadku podania nieprawdziwych danych, a nie danych nieprawidłowych”. Konkludując Sąd Najwyższy wskazał, że „w sprawie o podwyższenie składki na ubezpieczenie wypadkowe nie można abstrahować od przyczyn i okoliczności, z powodu których jednostka wadliwie przekazała informacje. Stwierdzenie czy strona nie ponosi czy też ponosi odpowiedzialność

na zasadzie art. 34 ust.1 ustawy musi być podejmowane indywidualnie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, których dopiero łączna ocena może doprowadzić do konkluzji, że w tej konkretnej sprawie wymierzenie składki wypadkowej podwyższonej było zgodne lub nie do pogodzenia z normą prawną zawartą w powołanym przepisie i oceniane także przez pryzmat zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez to państwo prawa.” Pogląd ten znalazł wyraz także

w kolejnym wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2012 r. (II UK 39/12).

W ocenie Sądu Najwyższego wskazany kierunek argumentacji wymagający winy

w podaniu danych nieprawdziwych jako przesłanki stosowania art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej jest właściwy. Skoro przepis uprawnia do wymierzenia określonej sankcji, to powinna być ona odnoszona do działania celowego (zawinionego) płatnika. Ustawa wszak posługuje się zwrotami „nie przekaze” lub „przekaze nieprawdziwe dane”. Istotny jest przy tym skutek takiego zachowania - „zaniżenie stopy

procentowej”. Każde zachowanie podlega więc indywidualnej ocenie. Uprawnione jest więc przede wszystkim rozróżnienie danych nieprawdziwych i danych niepoprawnych. To co stanowi dane nieprawidłowe podlega korekcie (art. 31 ust. 10-12 ustawy wypadkowej). Nieobojętny jest więc element winy w zachowaniu płatnika, zwłaszcza kierunkowej co do wprowadzenia w błąd przez podanie danych nieprawdziwych. W rozstrzygnięciu sporu przeważają więc elementy stanu faktycznego, które decydują o nieprawidłowych lub nieprawdziwych danych, jak również o winie. Wówczas wykładnia i zastosowanie prawa zależy od tych ustaleń. Nie w każdym przypadku podanie zatem przez płatnika nieprawidłowych danych ma powodować automatycznie zastosowanie sankcji w postaci podwyższenia składki na ubezpieczenie wypadkowe. Uwzględniając powyższe reguły Sąd Apelacyjny stwierdził, że zaskarżona w tej sprawie decyzja została wydana z naruszeniem przepisów ustawy wypadkowej. Jednocześnie jednak niekwestionowane pozostaje, że płatnik zgłaszający do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 osób, składając dane co do informacji istotnych dla ustalenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe (tj. liczby ubezpieczonych, liczby poszkodowanych

w wypadkach przy pracy ogółem oraz liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich, a nadto liczby zatrudnionych w warunkach zagrożenia) wskazywał informacje w sposób zgodny ze stanem faktycznym zaistniałym

w rozpatrywanym okresie. Intencją ubezpieczonego nie była chęć ukrycia prawdziwych danych odnośnie liczby wypadków przy pracy, liczby osób ubezpieczonych czy też zatrudnionych w warunkach zagrożenia, a tym samym wprowadzenie w błąd organu rentowego w celu obniżenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe. Organ rentowy mógł z łatwością ustalić rozbieżność między wskazanym kodem, a obowiązującą nową stawką procentową składki

na ubezpieczenie wypadkowe.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i orzekł jak w pkt 1 sentencji i na podstawie art. 108

§ 1 zdanie 1 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G., jako przegrywającego sprawę, na rzecz ubezpieczonego, **reprezentowanego** przez adwokata, koszty zastępstwa procesowego przed sądem drugiej instancji. W oparciu o § 2 ust. 1 i ust. 2 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28

września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U z 2002r., Nr 163, poz. 1348, ze zm.) zasądzeniu podlegała kwota 120 złotych.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak SSA Urszula Iwanowska